

POSTANOWIENIE

Dnia 13 listopada 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Dobrowolski (przewodniczący)

SSN Paweł Czubik (sprawozdawca)

SSN Tomasz Demendecki

w sprawie z protestu wyborczego E. Ś.

przeciwko ważności wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej,

przy udziale Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej, Przewodniczącego Okręgowej Komisji Wyborczej w [...]. oraz Prokuratora Generalnego po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 13 listopada 2019 r.,

postanawia:

pozostawić protest wyborczy bez dalszego biegu.

UZASADNIENIE

Przewodnicząca Obwodowej Komisji Wyborczej nr (...) w okręgu nr (...) w wyborach do Sejmu RP E. Ś. (dalej: wnosząca protest) 22 października 2019 r. złożyła protest wyborczy.

W piśmie wskazała, że do komisji zgłosiła się osoba, która została wykreślona ze spisu wyborców z powodu umieszczenia jej w spisie wyborców w szpitalu (...), gdzie się leczyła. Osoba ta stwierdziła, że w szpitalu przebywała jakiś czas temu i nie posiada aktualnego wypisu. Ze względu na chorobę osoba ta nie była w stanie pojechać do szpitala i tam zagłosować. W związku z powyższym, wnosząca protest wywiodła, że osoba ta została „prawdopodobnie pozbawiona

prawa do oddania głosu w wyborach”, co jest sprzeczne z art. 10 § 1 Kodeksu wyborczego.

W odpowiedzi na protest Państwowa Komisja Wyborcza (dalej: PKW) wniosła o pozostawienie protestu bez dalszego biegu. W uzasadnieniu podkreślono, że ewentualna nieprawidłowość dotycząca spisu wyborców powinna zostać rozwiązana za pośrednictwem reklamacji do właściwego organu, który sporządził spis wyborców, natomiast w przypadku jej nieuwzględnienia przysługiwało prawo wniesienia skargi do właściwego sądu, co ma swoją prawną podstawę w przepisie art. 37 § 1 Kodeksu wyborczego. Nieskorzystanie z dostępnej drogi zaskarżenia owej nieprawidłowości obliguje Sąd do pozostawienia protestu bez dalszego biegu na mocy art. 243 § 2 Kodeksu wyborczego.

Podobnie Okręgowa Komisja Wyborcza w [...]. (dalej: OKW) wniosła o pozostawienie protestu wyborczego bez dalszego biegu. W uzasadnieniu odpowiedzi wskazała, że rozpatrując treść wniesionego protestu należy wziąć pod uwagę przepisy art. 12 § 1 i § 4, art. 29 § 3 Kodeksu wyborczego oraz Uchwały Państwowej Komisji Wyborczej Nr 210/19 z dnia 2 września 2019 r. w sprawie wytycznych dla obwodowych komisji wyborczych (...) oraz Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 29 grudnia 2014 r. w sprawie spisu wyborców, gdzie określone zostały zasady dopisania i skreślenia wyborcy ze spisu wyborców, a których analiza prowadzi do wniosku, iż w przedmiotowej sytuacji nie doszło do naruszenia prawa, zwłaszcza, że nawet sama wnosząca protest nie kwestionowała wyniku wyborów, ani nie żądała stwierdzenia ich nieważności.

Odnosząc się do przedmiotowego protestu wyborczego, Prokurator Generalny (dalej: PG) stwierdził, że nie spełnia on koniecznych przesłanek przewidzianych przepisami Kodeksu wyborczego i powinien zostać pozostawiony bez dalszego biegu. Uzasadniając swoje stanowisko, PG podniósł, że zgodnie z wymogami formalnymi określonymi w art. 241 § 3 Kodeksu wyborczego wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić i wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty, tymczasem pismo skarżące ich nie zawiera. Nadto wnosząca protest nie domaga się stwierdzenia przez Sąd Najwyższy nieważności wyborów do Sejmu i Senatu, brak w nim zatem niezbędnego

elementu, konstytuującego i stanowiącego istotę protestu przeciwko ważności wyborów, jakim jest właśnie żądanie stwierdzenia nieważności owych wyborów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Art. 101 ust. 2 Konstytucji RP stanowi, że wyborcy przysługuje prawo zgłoszenia do Sądu Najwyższego protestu przeciwko ważności wyborów na zasadach określonych w ustawie.

Zgodnie z art. 29 § 1 Kodeksu wyborczego (dalej: k.wyb.) spis wyborców m.in. w szpitalach sporządza się na podstawie sporządzonych przez kierowników szpitali wykazów osób, które będą w nich przebywać w dniu wyborów.

Ponadto, w świetle § 6 ust. 5 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 29 grudnia 2014 r. w sprawie spisu wyborców (Dz.U. poz. 5 oraz Dz.U. 2019 poz. 727) kierujący zakładem, w którym utworzono obwód głosowania, ma obowiązek powiadomienia osób objętych wykazem, że zostaną skreślone ze spisu wyborców w miejscu stałego zamieszkania i będą mogły głosować w wyborach wyłącznie w obwodzie głosowania utworzonym w zakładzie, a w innym obwodzie głosowania – po uprzednim uzyskaniu zaświadczenia o prawie do głosowania z urzędu gminy, na której terenie położony jest zakład.

Obowiązujące przepisy prawa wyborczego nie pozwalają na dopisywanie do spisu w dniu głosowania wyborców, którzy zostali ujęci w spisie sporządzanym m.in. dla obwodu utworzonego w szpitalu, na innych zasadach, niż wyżej określonych w Kodeksie wyborczym.

Słusznie zauważa PKW, że jeżeli doszło do nieprawidłowości w sporządzonym spisie wyborców, zastosowanie ma art. 37 § 1 k.wyb., zgodnie z którym, każdy może wnieść odpowiednio do wójta albo do organu, który sporządził spis wyborców, reklamację dotyczącą nieprawidłowości sporządzenia spisu. Z art. 37 § 2 k.wyb. wynika, że do wyżej wymienionych kwestii, stosuje się odpowiednio art. 22 k.wyb. normującego reklamację na nieprawidłowości w rejestrze wyborców.

W świetle art. 22 § 5 k.wyb. na decyzję nieuwzględniającą reklamacji lub powodującą skreślenie z rejestru wyborców wnoszący reklamację bądź osoba skreślona z rejestru wyborców może wnieść, w terminie 3 dni od dnia doręczenia

decyzji, skargę za pośrednictwem wójta do właściwego miejscowo sądu rejonowego.

Zdaniem Sądu Najwyższego ewentualna nieprawidłowość dotycząca spisu wyborców powinna zostać rozwiązana za pośrednictwem reklamacji do właściwego organu, który sporządził spis wyborców, natomiast w przypadku jej nieuwzględnienia przysługiwało prawo wniesienia skargi do właściwego sądu.

Z mocy art. 243 § 2 k.wyb. Sąd Najwyższy pozostawia bez dalszego biegu protest dotyczący sprawy, co do której przewiduje się możliwość wniesienia przed dniem głosowania skargi lub odwołania do sądu lub do Państwowej Komisji Wyborczej.

Sąd w niniejszej sprawie podziela stanowisko zgodnie z którym „sprawa nieprawidłowości sporządzenia spisu wyborców nie stanowi podstawy do wniesienia protestu wyborczego a Sąd Najwyższy pozostawia bez dalszego biegu protest dotyczący takiej sprawy. Jak wskazuje się w orzecznictwie i w piśmiennictwie, kwestie objęte reklamacjami nie mogą stanowić podstawy protestu wyborczego” (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 lipca 2019 r., I NSW 19/19).

Mając na względzie powyższe, na podstawie art. 243 § 2 k.wyb., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.